

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „КВАЛИФИКАЦИЯ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Повишаването на качеството на образованието е от съществено значение за устойчивия растеж на Република България. Решаващо условие за качествено образование са обучението и продължаващата квалификация на педагогическите специалисти и свързаните с това политики, съответстващи на динамично променящите се социални и икономически условия. За да се постигнат целите, залегнали в Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж е необходимо образователната система да заложи на мобилността и гъвкавостта, като насърчава педагогическите специалисти чрез предоставяне на възможности за учене и продължаваща квалификация през целия живот, като инвестира в квалификационната дейност на педагогическите специалисти.

Национална програма „Квалификация“ е в съответствие и изпълнява целите на Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри (2014-2020), приета от Министерския съвет през май 2014 г.

Програмата е един от инструментите за изпълнение на приоритетите в националната политика за педагогическите специалисти. Тя се базира на отчетените потребности от обучение и е съобразена с изискванията, произтичащи от Закона за предучилищното и училищното образование, Закона за професионалното образование и обучение и подзаконовите нормативни актове.

Динамиката на съвременния живот води до бързи промени в развитието на науката. Това налага провеждане на периодично обучение на педагогическите специалисти за усвояване на новостите в развитието в областта на науката. Интегрираният подход на изучаване на различните науки поставя допълнителни специфични изисквания. Акцентът е поставен върху засилване на практическата насоченост на обученията и съвременното ръководене на образователните дейности, така че детето/ученикът да бъде активен участник в процеса на образование.

Постигането на по-високо качество на образованието е свързано с повишаване на ефективността на работата на образователните институции. Управлението следва да се

разглежда като непрекъснат процес на развитие и усъвършенстване на приоритетите на образователната институция и за постигане целите за качествено образование.

Национална програма „Квалификация“ синхронизира политиките по отношение на повишаване компетентностите във връзка с нормативната, институционалната и социалната среда на образователната система. Тя способства създаването на механизъм за изпълнение, отчитане, контрол и мониторинг на резултатите от прилаганите политики, включващ всички и заинтересовани страни.

- **Срок на програмата: 2017 г.**
- **Общ бюджет на програмата: 600 000 лв.**

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел:

Създаване на условия за повишаване качеството на предучилищното и училищното образование и реализация на младите хора чрез създаване и прилагане на механизми за инвестиране в педагогическите специалисти като значим социален капитал, който допринася за пълноценното социално-икономическо развитие на България като страна членка на Европейския съюз.

2.2. Конкретни (специфични) цели:

2.2.1. повишаване ефективността на образованието чрез продължаваща квалификация на педагогическите специалисти, отговаряща на изискванията и очакванията за по-качествено обучение на младите хора;

2.2.2. повишаване на квалификацията на експерти от МОН и РУО с цел методическа и организационна подкрепа на педагогическите специалисти от образователните институции;

2.2.3. осигуряване на условия за създаване на мотивация за саморазвитие и самоусъвършенстване на педагогическите специалисти чрез организиране и провеждане на квалификационни курсове за обучение на учители за формиране на компетентности по приоритетни направления;

2.2.4. създаване на добра работна среда за мотивиране, привличане и задържане на млади педагогически специалисти в системата на образованието;

2.2.5. укрепване на административния капацитет на директори, заместник-директори и на други педагогически специалисти;

2.2.6. създаване на условия за популяризиране и обмен на иновативни педагогически практики;

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Предвидените за изпълнение мерки и дейности през 2017 г. са ориентирани към продължаваща квалификация на педагогическите специалисти като предлаганите обучения са съобразени със спецификата на заеманите длъжности с цел подпомагане професионалното израстване и кариерното развитие на педагогическите специалисти:

3.1. придобити умения за прилагане на нови учебни програми, държавните образователни стандарти за учебен план и общообразователна подготовка;

3.2. актуализирани знания, умения и компетентности по ключови направления;

3.3. създадени условия за мотивиране, насърчаване и подкрепа на професионалното усъвършенстване на педагогическите специалисти;

3.4. надградени управленски компетентности на педагогически специалисти с управленски функции – директори и заместник-директори;

3.5. практическа приложимост на постигнатите резултати от обученията;

3.6. споделен добър опит и представени иновативни практики.

4. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Мярка I. Усъвършенстване на професионалните компетентности на педагогическите специалисти, свързани с прилагането на нормативната уредба

Мярка II. Осигуряване на условия за продължаваща квалификация на педагогическите кадри по приоритетни направления

Мярка III. Подкрепа за професионалното и кариерното развитие на млади педагогически специалисти

Мярка IV. Осигуряване на условия, гарантиращи сигурността в образователните институции

Мярка V. Осигуряване на условия за подкрепа на обучението и развитието на деца и ученици.

Мярка VI. Създаване на условия за професионално усъвършенстване на директори и заместник-директори

Мярка VII. Създаване на условия за популяризиране и обмен на иновативни педагогически практики

Мярка VIII. Осигуряване на условия за продължаваща квалификация

5. БЕНЕФИЦИЕНТИ

5.1. Министерство на образованието и науката

5.2. Национален център за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти /НЦПКПС/

5.3. Регионални управления на образованието (РУО)

5.4. Национална астрономическа обсерватория и планетариум „Николай Коперник”
– Варна

5.5. Учебен център – база Център за подготовка на ученици за олимпиада

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

6.1. Описание на дейностите

Мярка I. Усъвършенстване на професионалните компетентности на педагогическите специалисти, свързани с прилагането на нормативната уредба.

1. Обучения на експерти и учители за обучители за прилагане на нови учебни програми и стандарти. Прилагане на новите учебни планове и програми от учители:

1.1. преподаващи във II клас по технологии и предприемачество

1.2. преподаващи в V и VI клас по технологии и предприемачество

1.3. преподаващи в VIII клас по информатика

1.4. преподаващи в VIII клас по информационни технологии

1.5. преподаващи в VIII клас по технологии и предприемачество

1.6. преподаващи в VIII клас по философия.

2. Обучения на експерти и учители от професионални гимназии за прилагане на нови учебни програми и стандарти

2.1. Тема: Обучение по прилагането на рамковите програми за професионално образование и обучение.

2.2. Тема: Обучение на учители по професионална подготовка в използването на различни среди за нуждите на електронното обучение в платформите с отворен достъп: MOODLE; ATUTOR; CLAROLINE; ILIAS; SAKAI; DOTLRN; FLE3 и др.

2.3. Тема: Обучение на учители от професионално направление „Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи “ по новото учебно съдържание при използване на мулажен метод при обучение и работа по професия „Модист“.

Мярка II. Осигуряване на условия за продължаваща квалификация на педагогическите кадри по приоритетни направления:

2.1. Квалификационен курс в ЦЕРН за обучение на учители по природни науки.

2.2. Квалификационен курс в ЦЕРН за обучение на учители по професионална подготовка в област на образование „Техника” и „Информатика” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение и на учители по учебните предмети „информатика” и „информационни технологии” от общообразователната подготовка.

2.3. Обучение на учители за обучители по математика и информатика на тема „Исследователски подход в обучението по математика“.

2.4. Обучение на учители от прогимназиален етап на тема: „Функционална грамотност“.

2.5. Обучение на учители от начален етап на тема: „Създаване на електронно учебно съдържание“ – начинаещи.

2.6. Обучение на учители от начален етап на тема: „Създаване на електронно учебно съдържание“ – напреднали.

2.7. Използване на ИКТ за проверка на постиженията на учениците, за развиване на уменията за самостоятелно учене чрез проучване и за оценяване на образователния напредък на учениците.

2.8. Обучение на учители от прогимназиален етап и гимназиална степен на тема: „Управление на иновациите“.

2.9. Квалификационен курс за учители в българските неделни училища на тема: „Обучението по български език като чужд език“.

2.10. Обучение на тема: „Активизиране на родителската общност и оптимизация на екипното взаимодействие „училище – семейство“.

2.11. Обучение на тема: „Методика на обучението в разновъзрастови групи“.

2.12. Обучение на тема: „Формиране на умения за реализиране на подкрепящи форми на педагогическо взаимодействие при работа с талантиливи и даровити деца/ученици“.

Мярка III. Подкрепа за професионално и кариерно развитие на млади педагогически специалисти

3.1. Обучение на тема: „Адаптация на младия учител към учителската професия“.

3.2. Обучение за млади учители на тема: „Проблемно и проектно-ориентирано обучение за формиране на умения за работа в екип и за повишаване мотивацията на учениците“.

3.3. Обучение на наставници на млади учители за партньорства със заинтересовани страни. Формиране на екипи.

Мярка IV. Осигуряване на условия, гарантиращи сигурността в образователните институции

4.1. Обучения, насочени към формиране на базови умения и техники за изграждане на практически умения за работа с лица с емоционални поведенчески разстройства -

агресивно, девиантно и делинквентно поведение и с лица жертви на емоционално пренебрегване, злоупотреба, насилие и експлоатация.

4.2. Обучение на педагогически специалисти на тема: Превенция и преодоляване на стреса и превенция на агресията.

4.3. Обучение на учители за персонална сигурност – култове и нетрадиционни вярвания, разпознаване при прояви на радикализация и методи за превенция на тероризма.

4.4. Обучение на педагогически специалисти за безопасен интернет.

4.5. Обучение на тема: „Развиване на умения за първоначална идентификация при случай на трафик на деца и превенция на употребата на наркотични и упойващи вещества“.

4.6. Обучение на тема: „Оказване на първа долекарска помощ“.

Мярка V. Осигуряване на условия за подкрепа на обучението и развитието на деца и ученици с обучителни трудности.

5.1. Обучение на тема: „Ранно оценяване чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения при деца от 3 години до 3 години и 6 месеца в детската градина и форми на подкрепа. Формиране на умения за реализиране на подкрепящи форми на педагогическо взаимодействие при работа с деца или ученици с обучителни затруднения“.

5.2. Обучение на тема: „Повишаване на компетентностите на педагогическите специалисти за оценка и разпознаване на потребности от обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Екипна работа и междуинституционално взаимодействие при осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“.

5.3. Обучение на тема: „Подготовка на детската градина и училището за осъществяване на приобщаващо образование и изграждане на практически умения у педагогическите специалисти за работа с деца и ученици със специални образователни потребности“.

5.4. Обучение на тема: „Психологическа подкрепа на деца и ученици с емоционално-поведенчески разстройства и формиране на умения за справяне при проявена агресия от страна на ученици“.

Мярка VI. Създаване на условия за професионално усъвършенстване на директори и заместник-директори

6.1. Обучение на тема: „Процеси за осигуряване на качеството“.

6.2. Обучение на тема: „Формиране на умения за стратегическо планиране и ефективно управление на човешките ресурси в образователната институция“.

6.3. Обучение на тема: „Оценка на професионалната дейност на учители и другите педагогически специалисти. Професионално портфолио.

6.4. Обучение на тема: „Интегриране на деца на мигранти в образователните институции. Комуникация с мигрантски семейства“

6.5. Обучение на тема: „Контролът - управленско-регулативна функция на образованието“.

6.6. Аттестирането, инструмент за повишаване компетентностите на педагогическите специалисти и подобряване качеството на образованието.

Мярка VII. Създаване на условия за популяризиране и обмен на иновативни педагогически практики

7.1. Провеждане на Втора национална конференция с международно участие „Европа – територия на знанието“ за учители по природни науки, учители по професионална подготовка в областите на образование „Техника“ и „Информатика“, и за учители по учебните предмети „информатика“ и „информационни технологии“ от общообразователната подготовка.

7.2. Квалификационен курс по Меморандум за разбирателство между Министерството на образованието и науката на Р България и Мемориалния център в памет на мъчениците и героите на Холокоста „Яд Вашем“.

7.3. Провеждане на годишна конференция на учителите и преподавателите по и на френски език в България.

7.4. Представяне на добри практики на тема: „Квалификацията на педагогическите специалисти – тенденции и перспективи“ (Обучаващи институции и организации).

7.5. Представяне на добри практики на тема: „Ролята на наставничеството в системата на предучилищното и училищното образование“.

7.6. Провеждане на национална конференция „Водим бъдещето за ръка“.

Мярка VIII. Осигуряване на условия за продължаваща квалификация

8.1. Изготвяне на анализ на професионалните и социално-демографските характеристики на педагогическите специалисти.

8.2. Разработване и прилагане на механизъм за оценяване качеството на провежданите квалификационни форми – осъществяване на мониторинг на квалификационната дейност.

8.3. Провеждане на проучване и изготвяне на анализ за състоянието на педагогическото взаимодействие – семейство, образователни институции, социална среда. Мерки за преодоляване на негативните тенденции.

6.2. Принципи на финансиране

1. Министърът на образованието и науката утвърждава план-сметка за дейностите, планирани по програмата.

2. Обученията се организират от дирекция „Квалификация и кариерно развитие“ и от Националния център за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти. Директорът на дирекция „Квалификация и кариерно развитие“ разпределя дейностите между бенефициентите. Дейностите се финансират от Националната програма.

3. Средствата се предоставят за календарната 2017 г. и се разходват в рамките на същата календарна година.

6.3. Допустимо максимално/минимално финансиране – не е приложимо

6.4. Етапи на финансиране – не е приложимо

6.5. Оценяване и класиране на кандидатите:

✓ Комисия, определена със Заповед на Министъра на образованието и науката извършва допускане, оценяване и класиране на кандидатите;

✓ Изготвя и представя за утвърждаване протокол за класиране на кандидатите и списък на класираните участници, в срок, не-по-дълъг от три дни от датата на последното заседание на комисията;

✓ Организира публикуването в рубрика „Програми и проекти“ на интернет страницата на МОН поканата за участие, пакетът от документи за участие и утвърденият списък на одобрените участници;

✓ Обсъжда и представя за утвърждаване анкетна карта за вътрешен мониторинг.

6.6. Критерии за оценка на кандидатите:

6.6.1. Минимални изисквания към кандидатите:

✓ Да притежават образователно-квалификационна степен на висше образование „бакалавър“ или „магистър“ по специалност от професионално направление, съответстващо на изискванията за заемане на длъжността „учител“ по учебните предмети физика и астрономия и/или химия и опазване на околната среда съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност, посочени в Приложение № 1 към чл. 24 от Наредба № 12 от 01.09.2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

✓ Да притежават образователно-квалификационна степен на висше образование „бакалавър“ или „магистър“ по специалност от професионално направление, съответстващо за изискванията за заемане на длъжността „учител“ по учебен предмет (учебни предмети) от професионалната подготовка от областите на образование „Техника“ и „Информатика“ и по учебния предмет от общообразователната подготовка информатика и информационни технологии, съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност.

✓ Да заемат длъжността „учител“ в съответствие с изискванията, посочени в Приложение № 1 към чл. 24 от Наредба № 12 от 01.09.2016 г.;

6.6.2. Допълнителните изисквания към кандидатите за всяка от учителските програми определят конкретните критерии за оценка за всяко от обученията.

6.7. Процедури за кандидатстване и подбор на участниците за обучение на учители по природни науки в ЦЕРН и за обучение на учители по професионална подготовка от област на образование „Техника“ и „Информатика“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

Националната учителска програма за обучение на учители по природни науки и по професионална подготовка от област на образование „Техника“ и „Информатика“ в ЦЕРН се организира от Министерството на образованието и науката (МОН), Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика-БАН, Института по системно инженерство и роботика (ИСИР) "Свети Апостол и Евангелист Матей" - БАН и образователния офис в ЦЕРН.

6.7.1. Пакетът от документи и сроковете за участие в процедури по кандидатстване се публикува на интернет страницата на МОН в срок до един месец след приемане на Решението на Министерския съвет за одобряване на програмата и съдържа:

- ✓ Покана за участие на учители, преподаващи учебните предмети физика и астрономия и/или химия и опазване на околната среда. В поканата се посочват минимални и допълнителни изисквания към кандидатите;
- ✓ Заявление по образец за участие на учители, преподаващи учебните предмети физика и астрономия и/или химия и опазване на околната среда;
- ✓ Административна справка по образец за учител, преподаващ физика и астрономия и/или химия и опазване на околната среда. Справката се подписва от директора на образователната институция;
- ✓ Критерии за оценяване и класиране на кандидатите, публикувани на интернет-страницата на МОН.

6.7.2. Бенефициент по Националната учителска програма за обучение на учители по природни науки и по професионална подготовка от област на образование „Техника” и „Информатика“ в ЦЕРН е ЦПЛР – Народна астрономическа обсерватория „Николай Коперник“ – Варна, която извършва следното:

- ✓ разпределя определените финансови средства за наемане на автобус за участниците и за нощувки;
- ✓ организира нощуването на участниците по време на престоя в общежитията на ЦЕРН;
- ✓ представя обучителна програма;
- ✓ отчита трансферираните финансови средства пред МОН.

С предвидените финансови средства се поемат разходите за транспорт (**автобус**) и нощувки на тридесет и девет учители и двама представители на МОН за всяка от двете групи. Разходите за петдневното обучение се поемат от образователния офис на ЦЕРН, а издръжката за храна - от участниците.

6.7.3. Други специфики.

Необходими документи за кандидатстване:

- ✓ заявление (по образец);
- ✓ актуална професионална автобиография на български език Europass CV;
- ✓ справка от директора на образователната институция (по образец);
- ✓ копие на диплома за завършено висше образование;
- ✓ копия на документите, посочени към допълнителните изисквания (всички данни да са за периода от учебната 2012/2013 г. до учебната 2016/2017 г. включително.

7. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

7.1. Показатели за изпълнение на програмата:

- ✓ брой участници в обученията
- ✓ брой участници в кръгла маса
- ✓ брой участници в кръгли маси
- ✓ брой участници в конференции
- ✓ създаден механизъм за оценяване качеството на провежданите квалификационни форми.

7.2. Индикативни параметри

- ✓ 5000 обучени педагогически специалисти
- ✓ 100 участници в кръгли маси
- ✓ 300 участници в конференции

- ✓ създаден механизъм за оценяване качеството на провежданите квалификационни форми

8. МОНИТОРИНГ

8.1. Установяване на степента на удовлетвореност на педагогическите специалисти: анкетни проучвания на удовлетвореността от участие в обученията.

8.2. Доклади за отчитане изпълнението на дейностите.

8.3. Отчет по изпълнение на Националната програма.

9. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и други донорски програми.